

Izbaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto	15 K
3/4	10 "
1/2	5 "

Za Nemčijo K 10.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. Posamične številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kažipot po Goriškem in Gradiškanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez“. Na naročila brez dopolnjenih navedenih se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83. Vse za nared, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravištvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Balkanska vojna in Srbija.

(Dalje.)

To je pokrajina (oblast), ki se v slovanskem svetu imenuje Stara Srbija in v katero spada Novopazarski Sandžak ali zemljišče od južne bosanske meje do Mitrovice; Kosovopolje s Prištino; Metohija z mestoma Peć in Prizren; in na koncu pokrajina južno od Šar-planine. Južna meja Stare Srbije ali meja, katera deli sfero srbskih in bulgarskih interesov, razprostira se od bulgarske meje pri Džustendilu z razvodjem izmed Pčinje in Krive Reke, tako da Kriva Palanka in Kratova ostaneta v bulgarski sferi, a Skoplje in Kumanovo v srbski. Dalje gre meja čez Ovčje polje, in sicer z razvodjem izmed Bregalnice in Pčinje, in prestopi Vardar severno od Velesa. Od ondot gre po odrastkih planine Jakupine in po daljnem razvodju na planino Babo od Ohridskega Jezera, tako da so Prilep, Kruševo in Ohrid v bulgarski sferi, a Struga, Dobar in Tetovo v srbski. Stara Srbija se dotika po ozkem pasu Jadranskega morja ob Skadru, Lješju (Alessio) in morda Draču.

Dosegel se je torej teritorijalni in etnografski sporazum med Srbi in Bulgari.

1. Jaz sem po tako opisani Stari Srbiji potoval radi znanstvenih študij zadnjih dvajset let, kakor tudi po Makedoniji, Epiru in Tesaliji, in morem reči s popolno vestjo, da je to pokrajina največje anarhije in nasilja ne samo na Balkanskem polotoku, nego morda edina na svetu. Uverjen sem, da to potrdijo tisti angleški politiki in potniki, ki poznajo Stara Srbijo iz avtopsije. Oblasti ni ali je brez moči. Mohamedanci, posebno Arbanasi, vsi so oboroženi, dočim je Srbom zabranjeno nositi orožje. V posameznih krajih popolnoma vladajo nasilniki, ki imajo in vodijo čete oboroženih mož, največ arbanaskega rodu, a po vsej deželi mrgoli razbojnikov, ki živijo od roba in tatvine. Manjši razbojniki si kar prilaste zemljo od Srbov, kateri imajo svoje zemlje, tako da so brez dvojbe četiri petine Srbov ostali živčije, to je zakupniki tuje zemlje. Kdor se protivi, ga arbanaske razbojniki ubijejo, pogostoma tudi njegove vse moške zadržujejo. Ti razbojniki se združujejo v velike čete in precejajo

bogatejše pojedince in cele vasi z denarnimi precejami. Potem se najprej njih dvojce troje iz take razbojniške družine naseli na konec kakšnega sela in začnejo krasti in ubijati. Ako se sprimejo s srbskimi seljaki (kar se redko dogaja, ker so ti-le neoboroženi), prihajajo jim na pomoč ostali člani družine in njihovi sorodniki. Radi takega razbojništva in napadov so Srbi pregnani iz svojih vasi, v katerih se naseljujejo Arbanasi. Posebno so izginili srbski živinorejci po visokih pašnih planinah Stare Srbije, ker je Srbom gotovo vsa živina pokradena. Te razbojniške arbanaske čete prihajajo iz Srednje in Severne Albanije. Pregnani Srbi se selijo v Srbijo. V Stari Srbiji je torej vasi, v katerih so nasilno nastanjeni arbanaske kolonisti. Teh pregnanih Srbov je v Srbiji samo od 1876. do početka te vojne okoli 150.000; žive v Srbiji, ponajveč na breme srbske vlade, in čakajo trenutka, da zavzamejo spet svoja posestva.

Toda vsi tamošnji Srbi ne morejo ubežati v Srbijo, ampak mnogi postanejo živčije (zakupniki tuje zemlje) pri arbanaske razbojnikih ali begih. In četudi je tako njihovo življenje dosti težavno, vendar pogostoma nimajo niti živčije zaščite. V deželi brezpravja je nad razbojniki razbojnikov in ti dalje napadajo Srbe živčije. Poznal sem takega seljaka iz sela Ugljara na Kosovem, kateremu so arbanaske razbojniki najprej pokradli živino, potem žitnico in na koncu obleko; on je, ne imajoč več svoje zemlje, ostal brez vsake premoženja, pravi berač. Taki slučaji so navadni. V nekem selu v bližini Peći se je ohranila 1900. l. samo ena srbska hiša, imovita, z dosti svoje zemlje. Gospodar hiše je, kakor mi je sam pravil, umiral od nasilstva in se spet oživil, in v obupu je postal mohamedanec. Ali tega ni hotela storiti njegova žena in ni hotela privoliti, da bi se otroci preobrnil na drugo vero. V hišo so mu zares redko hodili hodža in duhovniki. Ali mu dorasejo hčerke za moštvo, tedaj nastanejo tragični dogodki v rodbini. Arnavti so zahtevali hčerke za svoje sinove in on je kakor poturčenjak moral v to privoliti, a žena se je protivila. V tem času mu je bil stavljen predlog, da se izseli v Srbijo, in on, pustivši vse imetje, katerega ni mogel pro-

dati in katero so Arnavti med seboj porazdelili, pobegne v Srbijo in se naseli na meji, v topliškem okraju. Sicer bi se cela rodbina islamizirala. Vedno se očitajo srbske žene in dekleta in se islamizirajo. V novejšem času mora sicer takšna žena ali dekle izjaviti pred turško sodnijo, pri kateri je navzoč tudi srbski duhovnik, da sama želi premeniti vero. Mnogokrat se posreči duhovnikom, da pred sodnijo izsvedeje nasprotno priznanje od žen, da one nočejo premeniti vere, in one se tedaj vračajo na svoj dom. Meni so se pripovedovali jako gniljivi prizori te vrste. Toda mož in oče sta šele sedaj v nevarnosti, kadar se ženska domu vrne, in ako se hitro ne izselijo v Srbijo, jih Arnavti navadno ubijejo.

(Dalje prih.)

Nekaj črtic o izseljevanju.

Dr. Slanc.

(Dalje.)

Lepo razpravo o izselitvi avstrijskih Slovanov v Ameriko je spisala leta 1910. Emily Greene Balch, profesorica politične ekonomije na Wellesley College v Wellesley - Massachusetts: Slovansko priseljevanje v zedinjene ameriške države, katero je na nemški jezik preložil dr. Stefan pl. Philipovich (Dunaj Franz Denticke: Slavische Einwanderung in den vereinigten Staaten.) Ta žena je tudi prepotovala slovenske, hrvaške, češke in galiske dežele, Dalmacijo, da spozna življenjske razmere teh Slovanov v stari domovini.

Ker bo čitatelje, ki še niso bili v Ameriki, gotovo zanimalo, kako popisuje Amerikanka življenje naših ljudi v Ameriki, podam nekaj vsebine navedene knjige.

Prelagatelj knjige piše v uvodu: Avstrijski slovanski izseljenci dajo 70% vseh slovanskih izseljencev. V desetletju 1889/90 do 1898/99 je Angleška na leto dajala 160.357 izseljencev v Ameriko, Italija 127.205, Nemčija 122.733, Avstrija 107.668. V desetletju 1899/1900 do 1908/09 pa padajo številke izseljencev iz Angleške na letnih 58.737 — iz Nemčije

na okoli 20.000—25.000, Avstrija pa je imela na leto 137.464 izseljencev, ki so po večjem Slovani, in potem pride Italija z letnimi 125.973 izseljenci. Torej je dana Avstrija v tem desetletju četrt vsen izseljencev v Ameriko. Nemčija je imela se leta 1881. 220.000 izseljencev, potem 100.000, zdaj jih daje le 20—25.000. Leta 1907. se je cenil od izseljencev domov v Avstrijo poslani denar na 300 milijone kron. Najboljše skrbijo Italijani za izseljence. Oni imajo državne zavode, ki dajejo izseljencem v vsem potrebnem in jim dajejo potrebno varstvo na potovanju ter skrbijo v Ameriki za njih boljše izhajanje. Pri nas v Avstriji imamo dva načrta postav v prilog izseljencem, ali oba še čakata in sicer že dolgo na rešitev. — Greene Balch razločuje izseljenje avstrijskih Slovanov po času. Izseljenje do leta 1850, — od leta 1850—1880. in izseljenje od leta 1880 naprej. — Ze v letu 1658. se nahajajo Čehi v Ameriki. Na nekem kupnem pismu iz leta 1679. se je našel križ nekega Alberta Soborowski-ja v New Jersey-u. Do leta 1850. prihajajo le posamezniki; — največ so to nezadovoljneži, ki niso bili zadovoljni s feudalizmom stare domovine, ali pa tudi taki, ki so hoteli kaj novega življenja dobiti. Na pismu, v katerem so se izjavile severne države neodvisne od Angleške, je podpisan tudi Čeh Wiliam Paca. Dosti je najti pripadnikov Hussa — moravskih bratov, čeških bratov. To so reformiranci, katere je katolicizem izgnal iz stare domovine. O reformirancih sploh pišejo ameriški zgodovinarji, da gre njim pripisati zdajšnjo velikost ameriškega gospodarstva. Ti so bili najprirednejši in najumnejši delavci; Francozki Hugonoti so bili kot izseljenci najomikanejši podjetniki. Največ je prišlo političnih nezadovoljnih iz Poljske. Kosciusko in Pulaski sta bila v Ameriki. Poljaki so se radi udeleževali ameriških bojev za osvobodjenje od Angleške. Avstrijski absolutizem je v 18. stoletju gnil dosti Poljakov in Čehov v Ameriko. V 19. stoletju pa je vleklo kalifornsko zlato. Dalmatince privabi to zlato v večjih množicah v 19. stoletju v Ameriko. Dalmatince je pa že prej dobili kot mornarje in ribiče v Ameriki. V letih 1871—1880. je bilo 12.970 Poljakov, 38.838 Rusov; iz Madjarske 10.444, iz

ČUDAK.

Poljsko spisala Eliza Orzeszkova.

Prevel Stanko Svetina.

(Dalje.)

Spolnjeval sem poslednjo prošnjo uboge Marijane, gledal sem, da sem kar najpogostejše obiskoval malo stanovanje njenega brata, da sem kolikor mogoče dolgo z njim govoril in ga kar najsilneje prepričeval, da mora spreminiti dosedanj način življenja, ako hoče, da ga moči popolnoma ne zapustijo.

»Ah, kaj to!« mi je odgovoril navadno. »Zdrav sem kakor riba. Nikdar me nič ne boli.«

Toda delal je čimdalje manj in slabše. V pisarni se je pogosto zamislil in je topo sedel. Cel četrtr ure je držal pero nad papirjem, toda pisal ni, samo s steklenimi očmi in z odprtimi usti je gledal v daljavo. Včasih so mu pale veke in glava se mu je sklonila na prsa pod težo nepričakovanih sanj.

Tudi doma sem ga dobil ponavadi dremajočega pri belem dnevu ali sedečega brez dela nad razprostrtimi papirji. Pogosto sem opazil, kadar sem prišel k njemu, da se je njegov pogled uprl na klop pri oknu v kuhinji, kjer je navadno sedela Marijana s svojim delom.

Tudi v moji prisotnosti se je zdajpa-zdaj ozrl na ono stran. Očividno je bilo, da je videl tam neprenehoma z očmi svoje fantazije postavljeno ženo, za katero je mnogo pretrpel, s katero je prebil sam, vedno sam celo vrsto enoličnih in žalostnih let. Sedaj ni bilo več njune dvojice na svetu. Kakor ptič, ki ga odpodpiš vetra iz gnezda, tako je tudi njega usoda odtrgala od ostalih ljudi, in edino bitje, ki je zanj skrbela, s katerim so ga vezali skupni spomini in žalosti — je izginilo.

Ali se mu je tožilo po nji? Ali je občutil bolesten prepad samote, ki ga je obdajala? Ne vem. Nikdar ni potožil. Vzdihnil je tuptam, toda redkokdaj in zelo tiho. Le siva proga med črnimi lasmi se je neprenehoma razširjala in požirala ostalo črno barvo. Njegov obraz je postajal vedno tišji, rumenejši in upadlejši; pogled vedno bolj zaspan, korak vedno bolj ne-

gotov. Kmalu je začel propad moči puščati za seboj sledove na delu, ki ga je hotel vedno izvrševati z navadno pričnostjo, a ga ni mogel. V njegovi pisavi so se pojavljale napake čimdalje bolj goste in velike. Postal je razmišljen in je pozabil na rok, ki mu je bil označen za konec dela. Zato sta mu tudi dva moja tovariša, pri katerih se je dolgo let trudil s prepisovanjem aktov, odpovedala službo.

»Ali mi boste vi tudi odpovedali?« me je vprašal žalostno, ko mi je pripovedoval, kaj ga je doletelo od strani mojih tovarišev.

Nisem mu hotel povzročiti nove bolesti, čeprav sem imel, brez njegove vednosti že drugega prepisovalca, ki je preskrbel, čemur ni bil sedaj gospod Joahim kos.

Čimdalje bolj razločno sem videl, da se nagiba življenska kariera Čimjskega proti koncu.

Ni se moglo reči, da je bolan. Nič ga ni bolelo, kakor je pravil. Bilo je to navadno iz črpanja sil, smrtna utrujenost, počasno ugašanje.

Večkrat mi je prišlo na misel, da bi mu morda dolg, popolen počitek, kakor

tudi zrak na kmetih in zdrava kmetiška jedila vrnila vsaj do gotove mere izgubljene sile. Povedal sem mu tudi, da bi mu preskrbel pri prezidiju dopust za dva ali tri mesece: ako bi hotel, da bi lahko prebil ta čas v vasi na malem posestvu svoje sestre, ne preveč oddaljenem od mesta.

»Jaz naj bi šel na kmete?« je ponavljal začuden. »Čemu?«

»Saj ste bili vendar že kdaj v vasi, veste torej, kako je tam poleti zeleno, sveže, zdravo!«

»Rodil sem se in preživel svoja otroška leta v vasi, toda od tega je že tako dolgo...«

»Na sprehode.« je ponovil, »čemu? Ah,« je pristavil čez nekaj časa, »res — nekoč je bila velika majeva slavnost za mestom — takrat sem bil zaročen z gospodično Rozo — šel sem tja, ker je ona bila tam. Toda od tega je že davno! Sedemindvajset let že.«

»In potem, od onega časa niste bili nikdar več na polju?«

Spominjal se je nekaj časa.

»Potem?« je rekel, »enkrat sem bil, pred tremi meseci, ko sem se vračal od Marijaninega pogreba.«

Cislajtanije pa že 68.923 — slovanskih izseljencev v Ameriki. Prijatelj neke češke familije v Ameriki je posetil isto, ko je prišel tje. Naselje je bilo slabo spravljeno. Rekel je gospodarju, da so v stari domovini prešli boljši nastanjeni, kakor on; odgovoril mu je, da rajše tukaj v slabi bajti živi, kakor v palači pod avstr. vladami.

Slovani se v Ameriki radi med sabo družijo. Prirojeno jim je to nagajanje, družijo jih pa tudi potreba, ker so tuji na novi zemlji. Ko so se izseljenci še vozili v Ameriko na barkah z jadr, so si na barki sami kuhali. Trpeli so dosti gladi, ker je potovanje trajalo dolgo in se ni vzelo dosti živeža s seboj. Včasih jih je le polovica prišla živih v Ameriko. Privlačna sila za izseljevanje je bila vedno tudi ta, da pišejo izseljenci domu v stare kraje ter vabijo druge k izselitvi. V prvih letih izseljevanja iz Avstrije so dajali Čehi največje število. Naselili so se po večjem v državi Wisconsin. Najboljše se živi v državi Wisconsin. V njej je dosti avstrijskih Slovanov in tudi dosti naših slovenskih rojakov. Tam je prijazno obnobje, dober kmetijski svet za manjše cene, svobodno šolstvo in vseučilišče. Tam obstoja najlepše enakost pred zakoni, svoboda verstev, nič zapora zaradi dolgov, omejena rubežen, pasivna volilna pravica. V Wisconsinu se priseljenci ne smatra za tujca. Ali sčasoma je bilo uobiti Čehi v vseh ameriških državah. Čehi imajo dosti svojega časopisa. Čehi so jako svobodoljubni tudi v Ameriki. S seboj ne prinesejo dosti, ali pridobivajo pa dosti, ker so pridni in varčni. Pernice spremljajo Čehi tudi na teh potovanjih. Prvi slovanski naseljenci so storili kot kmetje veliko dela pri krčenju host ali prerij. Zgolj v pustinjah so začeli kmetovati. Vsa gospodarska poslopja, hiše in pohištvo so si sami pripravljali. Čehinje so posebno pridne in varčne. Zdaj se Čehi tudi nahajajo v zahodu, v Nebraski, Dakoti in Oklahomi. V New Jorku je naraslo v zdajšnjem desetletju število Čehov od 1487 na 8093 oseb. Čehi so se naseljevali po vsej Ameriki. Čehi so tudi fabrični delavci, v mestih krojači, čevljarji in ker so marljiv, so dostikrat žrtve izkoriščanja v manufakturah. Bojev za osvobojenje, ali proti državam, ki so se hotele vzdrževati sužnjost, so se udeleževali Čehi. Poljaki in Slovenci. V Lincoln-družbi strelcev so bili leta 1860. tudi Slovenci.

Poljaki se naseljujejo kakor Čehi in v istih krajih. Poljaki so pa dobri katoliki tudi v Ameriki. Kjer jih je količkaj, zidajo si svojo cerkev. V Poliniji je zidalo 360 družin cerkev, ki je stala 70.000 dolarjev. Poleg cerkve je župna šola, hiša za sirote.

O Slovencih piše omenjena profesorica, da so Slovenci že stari izseljenci v Ameriko. Bilo je že gotovo v prejšnjih stoletjih vedno nekaj Slovencev v Ameriki, zdaj se jih šteje 100.000. Veliko je Slovencev v Ameriki, ki so se tam stalno naselili. V Chicagi in Jovi jih je dobilo že pred letom 1856. V Calumetu, Michiganu so Slovenci. Leta 1866. so ustanovili Slovenci največjo kmetijsko kolonijo v Brochway-u, Minesoti. V Omahi so tudi. Okolo leta 1873. so se Slovenci v večjem številu v Jolietu naselili. Pisateljica omenja simpatično škofa Barago. Ona ve, da je bil rojen na veleposestvu v Mali vasi pri Trebnjem na Dolenjskem. Študiral je pravo, učil se je več jezirov, stopil je potem v duhovski stan. Bil je misijonar v Ameriki med Indijanci v severno-zahodnih krajih Amerike. Leta 1829. je bil že delaven kot misijonar. 22 let je živel kot župnik, leta 1853. postal je škof, kar Baragi ni bilo po godu, ker je moral kot škof mirneje živeti; njegov element pa je bilo najtrše delo. Deloval je v Michiganu, v Wisconsinu, v Minesoti in Ontariu. Na smučicah je moč 24 ur strpel pri slabih hrani in v najhujši zimi. Umrli je Baraga leta 1868. v starosti 70 let. Spisal je Baraga več jezikoslovnih spisov in gramatik in besednjak indijanske; najboljše knjige so te še danes gledé tega jezika.

(Dalje prih.)

Diplomatična situacija gledé Balkana.

Avstrijski poslanik v Beogradu E. Ugron je obiskal 10. t. m. srbskega ministerskega predsednika Pašića ter mu naznanil stališče Avstro-Ogrske gledé srbskih zahtev po svobodni lukji ob Jadranskem morju ter gledé okupacije Albanije od strani Srbov.

Ugron zahteva v imenu Avstro-Ogrske samostojno Albanijo; Srbija mora zagotoviti Avstriji potom posebne trgovske pogodbe prosti uvoz avstrijskih produktov na Balkan; garancijo, da mora prenehati s svojo politiko napram avstrijskim Jugoslovanom in gledé luke v Jadranskem morju ne more Avstrija pritrditi, da si Srbija otvori tako luko.

Pašić je seveda povedal Ugronu, da Srbija takih zahtev ne more sprejeti; na to se je vršil ministerski svet in Pašić je potem odpotoval h kralju v Skoplje.

Tudi italijanski poslanik je bil pri Pašiću ter mu povedal, da je Italija proti zasedenju Albanije od srbske strani.

V Budimpešti se vršijo konference pod cesarjevim predsedstvom. Navzoč je tudi prestolonaslednik.

V Budimpešto je prišel tudi predsednik bulgarskega sobranja Danev, ki je konferiral z merodajnimi faktorji. — Bil je tudi pri cesarju v avdijenci.

Situacija je vsekakor kritična.

Avstrija in Srbija.

Kaj bo? Ali pridemo celo do vojne s Srbijo? Nekateri na visokih mestih v Avstriji in Ogrski so bojevití že do skrajnosti in komaj čakajo povelja: marš proti Srbiji!

Trozveza hoče Srbijo zadaviti. Trozveza noče videti močnega združenega Jugoslovanstva na Balkanu, trozveza hoče uničiti moč združenih balkanskih držav ter odvzeti jim sadove krvavih bojev in slavnih zmag. Avstrijski zaslepljeni diplomati mislijo, da bo neizmerne škode za avstro-ogrsko monarhijo, ako nastanejo močne slovanske države na Balkanu, države, ki se tesno združijo v zvezo z Grki vred. Ali motijo se ti nemški in ogrski diplomati. Močni slovanski Balkan bi bil dobro in koristno zaledje naši monarhiji, seveda tiste aspiracije, nemške in madjarske, da bodo le oni gospodovali Jugoslovanom v Avstriji in na Balkanu, treba vreči v morje, in sicer v Jadransko, ker je Egejsko predaleč. Jugoslovanstvo se dvigne in se mora dvigniti, nekoliko več pravice in dosti manj krivice bo treba pošiljati z Dunaja in iz Budimpešte na slovanski jug; to so dosegle slovanske zmagi na Balkanu. Ali takih novih časov se bojijo na Dunaju in v Budimpešti. Nemčija narekava Avstriji, da ne sme pustiti zrasti balkanskih Slovanov, in Italija pravi, da ima v Albaniji svoje interese. Pred vsem pa se ne sme prikazati Srbija na morju Adrijanskem. Naravnost smešno! Ja, kakšna nevarnost pa nastane za Avstrijo in Italijo ali celo za Nemčijo, ako dobi mala Srbija kos morja, da more dihati in se razvijati. Saj je Srbija vendar pripravljena, skleniti z Avstrijo trgovske pogodbe, po katerih bodo gospodarski interesi avstrijski povsem ščiteni. Kaj naj zahtevamo še več! Ali to, da naj nagne Srbija svojo zmagovito glavo pred trozvezo in ta naj jo jej odseka? Močna, razvita Srbija bo dajala več skupička Avstriji kot pa potlačena.

Sicer pa je na dlani, da je protivenje trozveze radi tiste luke na Jadranskem morju le pretveza; iz vse akcije trozveze gleda le: **boj proti naraščujočemu Jugoslovanstvu!** To Jugoslovanstvo treba zatreti, to hočejo trozvezarji. Potlačeni Jugoslovani — potem bodo srečni Nemci, Madjari in Lahji!

In Avstrija naj bi šla nad Srbijo z oboroženo silo!

Dr. Sylvester, predsednik naše poslanske zbornice, je imel v Solnogradu 7. t. m. govor o položaju na Balkanu.

Koncem svojega govora je rekel Sylvester: »V sedanji vojni smo videli, da duh prebivalstva in armad stori več nego dobra vojna sredstva. Občudovati je treba duha, ki je obvladal balkanske države pri napadu Turčije. V drugih državah porodi to dejstvo prepričanje, da

je mogoče voditi vojne uspešno le takrat, ako je v njih ljudska volja.«

Naši nemški in ogrski diplomati naj si malce k srcu vzamejo te Sylvestrove besede in naj študirajo tudi »notranji« položaj ne le zunanjega. Dostil!

Ogri proti Srbom.

Ogri hujskajo na vojno.

Vladni list »Budapesti Hirlap« piše proti Srbiji z visokega stališča in grozi z vojno.

Pravi:

»Tisti čas, ko delegatje in avstrijski diplomati hodijo po prstih, ko svoje glasove dušijo, da bi na nikak način ne škodovali našim mirovnim prizadevanjem, začenja Srbija na naravnost neumno predrzen način vzdigati proti nam svoj glas v tonu prevzetnosti.

Srbija pričinja igrati se s tako velvlastjo, kakoršna je Avstrija!

Kako naj ostajamo mirni in kako naj si utrdimo stalno prijateljstvo s tako hudobnim in nehvaležnim sosedom?

Srbijo je na berolinskem kongresu Avstrija šele ustvarila in pri Slivnici je beseda naše moči zaklicala zmagujoči bulgarski armadi: stoj!

Ob času aneksijskih zmed smo postopali s Srbijo milostno in sedaj nam to plačuje s tako nehvaležnostjo!

Srbija ume popolnoma našega cesarja ljubezen do miru in mirovna prizadevanja Avstrije. Ta pa ne morejo biti brezmejna, kajti končno se ne šalimo, ako trdimo, da morajo biti naši interesi na Balkanu v vseh okoliščinah zavarovani in ni dvoma, da bo Avstrija znala uveljaviti svoje stališče.

Avstrija je tako močna, da jej ni potreba jemati v vednost vsakega izziva, čečega izpada in ni potrebno nam takoj groziti s svojima 2 milijonoma vojakov.

Ampak navzlic temu treba utesniti poželenega gospoda Pašića in sodrugov in zato vprašamo na kratko: »Kje pa so naš dunavski monitori?«

Ogri torej dvigajo že sablje in bašejo topove ter sprožajo dunavske monitore proti Belgradu. —

Ogri hujskajo na vojno proti Srbiji.

Skrajno sovraštvo Ogrov do Slovanov zveni iz članka Budapesti Hirlapa. Seve, Ogri so hoteli »civilizirati« Balkan pa se jim je to tako korenito ponesrečilo. Odtod taka ogrska jeza. Ko bi prišlo do vojne, bi pa ti vneti Ogri najbrže ne hoteli poslati tje dol svojih plemenitih sinov, ampak Slovan naj bi povečeval ogrsko slavo v Evropi!!!

Vojna na Balkanu.

Situacija.

Na črti utrdb pred Čataldžo se bijejo najbrže končni odločilni boji. V teh bojih imajo Turki nekaj svežih čet iz Azije, ki se borijo dobro, dočim so druge turške čete čisto ob vso moč.

Hudi boji okoli Odrina se nadaljujejo. Bulgari vstrajajo in položaj Turkov v Odrinu postaja od dne do dne obupnejši.

Okoli Skadra, pri Tarabošu posebno, se bije ljut boj, ali Skader vstraja še. Poroča se o grško-srbski zmagi pri Seresu. — Turki poročajo, da so njihove čete zopet zavzele Rodosto. Pa kdo Turku še kaj verjame!

Z drugih bojišč ni do danes opoldne nikalnih posebnih poročil.

Posredovanje velesil.

Iz Sofije poročajo, da prevladuje mnenje, da bodo velesile kmalu posredovale. Obrnejo se do balkanskih držav z vprašanjem: ali hočejo skleniti mir?

Kdaj bo konec vojne?

Belgrajska »Straža« piše: Vojna bo končana tisti čas, katerega si izberejo v to svrhu balkanske države.

Balkanske države bodo stavile same pogoje za mir. Mogoče, da ne bodo vseh ti pogoji tujim interesentom, toda v prvi vrsti morajo balkanske države imeti pred očmi svoje lastne interese.

Srbi.

General Janković je preložil svoj glavni stan v Prizren, kjer je bil prav svecano sprejet. V svojem nagovoru je naglašal, da Srbi prinašajo red in jednokost.

Turki so se na bogu od Prilepa ustavili pri Alincu. Tam so jih zajele srbske čete, v prvi vrsti konjenica; Srbi so pogladi Turke in jih razbili, da je bila pot v bitki svobodna. Poročalo se je, da je bitoj v srbskih rokah; ali uradnega potrdila o tem vendar še ni.

V bitki pri Prilepu je bilo Turkov okoli 20.000; bili so na ugodnih pozicijah, s katerih so jih pregnali Srbi po težkem boju. V bitki pri Prilepu je padlo Srbov, mrtvih in ranjenih, okoli 2 tisoč in pol; Turkov okoli 6000.

Srbski kralj se nahaja v Skoplju ter sprejema avdijence predstavitev vseh veroizpovedi. Kralj je bil tudi v turški Muratovi džamiji. Zaupanje v novo upravo je popolno.

Ker je srbska armada izyršila svoje glavno delo, gre na pomoč zavezniškom. Druga armada pod poveljstvom Stepanovića je šla že pred dnevi na pomoč Bulgarom pri Odrinu in tako je omogočeno Bulgarom več vojaštva poslati v boje proti Carigradu.

Prva armada se je sestala s črnogorsko vojsko ter koraka proti Skadru in Jadranskemu morju.

V Sandžaku, kjer so gospodarji Srbi, vlada popoln mir.

V bitki pri Novempazarju je bilo ranjenih in mrtvih Srbov 500, Turkov je padlo 300, ranjenih je bilo 700.

Srbske čete so prišle v Dorjan in tam zajele turško posadko. Ko je bilo prebivalstvo v Dorjanu izvedelo, da so Srbi v bližini, je napadlo turškega poveljnika, katerega so zvezali, potem je šlo prebivalstvo naproti srbskim konjenikom, ki so ob velikem navdušenju prebivalstva dospeli v Dorjan in ujeli turško posadko.

Dalje so se udale turške bežeče čete proti Solunu brez odpora; to med Strumico in Solonom.

Pri Bitolju se pričakuje sestanek grške in srbske armade.

Srbi so zavzeli Dibra. Tam se je bil združil ostanek turške vojske v Macedoniji. Boj je bil hud.

Iz Belgrada: Kakor se javlja iz Solpla, so sprednje čete tretje srbske armade dospelo do obali Jadranskega morja. En oddelek se je sešel s Črnogorci ob reki Mat, južno od Leša, ter koraka proti Draču. Druga srbska kolona maršira od Drinkale proti Draču.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Krvave demonstracije v Zagrebu. — V nedeljo je prišlo pop. do krvavih demonstracij. Vršila se je manifestacija za balkanske države, ki se je izvrila v burne demonstracije proti Cuvaju. Prišlo je do krvavih spopadov s policijo; 20 oseb je ranjenih.

V Splitu je bila v nedeljo veličastna manifestacija za Balkance. Krasen govor je imel župan Katalinić, slaveč uspehe balkanskih narodov.

Proti vojni. — Socialni demokratje na Dunaju so imeli v nedeljo velikansko manifestacijsko zborovanje proti vojni. Nastopili so razni govorniki, ki so žigosali diplomate; sprejeta je bila soglasna resolucija proti vojni.

Inozemstvo.

Asquith o položaju. — Angleški ministerski predsednik Asquith je imel v Londonu znamenit govor, v katerem je rekel med drugim:

»Živimo v skrbi polnih časih in gledamo velike in presunljive dogodke. Balkanske armade so zasedle Makedonijo in Thracijo. Solun, vrata, skozi katera je krščanstvo stopilo v Evropo, so zasedli Grki in vsak trenutek lahko pričakujemo, da slišimo o padcu Carigrada.

Balkanske države so izdelale svoje načrte, oborožile so se do dobra ter postavile svoje zahteve drugo poleg druge in sklenile, da je sila edino sredstvo. Balkanske države in samo balkanske države so bile pripravljene rabiti silo. Vzele so zadevo same v roke.

Nemogoče je, da bi stvari še kdaj stale, kakor so stale in stvar državnikov

je, da povsod priznajo in sprejmo končano delstvo, ko je prišel Pitt, na smrt zadet od poročila pri Austerlitzu domov, da umre, je prejel svojo okolico, da naj spamejo zemljevid Evrope, ki je visel na zidu. To da celo kampanja pri Austerlitzu ni izzvala tako naglo in tako presenetljivo in uničujoče popolnih izprememb, kakor oni dogodki, ki jih je v preteklem mesecu izzvala balkanska federacija. Treba je zemljevid vzhodne Evrope na novo risati in pri tem procesu bi treba ideje, prej začrtane pojme in politična mnenja, ki so se rodila v sedaj že pretekli eri, modificirati, rekonstruirati in morda celo popolnoma zavreči.

Francozi proti »temni politiki« Avstrija. — Skoro vsi francoski listi so se postavili na stališče, da si Balkan naj razdelijo Balkanci. Politiko Avstrije proti Srbiji imenujejo temno. »Figaro« pravi, da je trozveza napovedala Srbiji suho in drzno, da naj nikar ne goji nobenega upanja, da bi dobila kakšno luko ob Jadranskem morju. List pravi, da sporazumljene države: Francija, Angleška in Rusija ne zapustijo Srbije. Te tri imajo glede reševanja balkanskega vprašanja ravno toliko govoriti kakor trozveza in bodo tudi govorile!

Italijanski zunanji minister Di San Giuliano je bil v Berlinu na obisku pri nemškem zunanjem ministru. Sedaj se je vrnil v Italijo. Izdan je komuniké, ki pravi, da je med San Giulianom in nemškimi merodajnimi faktorji dosežen »popoln sporazum glede Balkana: ta »sporazum« hoče Srbijo obglaviti!

Izmišljen atentat na avstro-ogrškega poslanika v Beogradu. — Sovražniki Srbije ne spijo, marveč si izmišljujejo razne reči, ki naj bi Srbijo očrnile pred svetom. Tako so poročali nemški listi, da je bil izvršen v Beogradu atentat na avstro-ogrškega poslanika Ugrona, kar pa seveda ni res.

400.000 ruskih vojakov je imelo biti odpuščenih iz vojaške službe te dni; toda ruska vlada je ukazala, naj ostanejo še dalje na nedoločen čas pod orožjem.

Rusija za Srbijo. — Vsi listi v Petrogradu in sploh v Rusiji soglasno pozdravljajo priditje Srbije na Jadransko morje, ker v tem vidijo obilježje močne ekonomske neodvisnosti Srbije in podlago njenega samostojnega kulturnega razvika in napredka.

»Novoje Vremja« odbija zahtevo Avstro-Ogrske, da se Srbiji zabrani pot do Jadranske obale, češ, da je taka zahteva popolnoma neopravičena. Omenjeni list pravi, da Avstrija ne sme nikdar vzeti Srbije zemlje, katero je pridobila s krvjo, in konstatira z zadovoljstvom, da je Rusija v tem vprašanju zavzela energično stališče, še toliko bolj, ker sme upati na podporo Francije in Anglije.

Darovi.

Za rdečji križ slov. balkanskih držav daruje neimenovani K 3.—

Domače vesti.

Telefonskih poročil z zadnjimi vestmi danes ne moremo podati, ker radi slabega vremena nismo mogli dobiti zveze z Dunajem in je nam tukajšnji telefonski urad že predpoldne napovedal, da ne bo zveze in popoldne sporočil, da ni zveze.

Odbor za pobiranje prispevkov za »rdeči križ jugoslovanskih držav« v Gorici dodaja k svojemu prizivu na vsa človekoljubna srca, da bodo te dni razpoložene v slovenskih trgovinah in gostilnah nabiralne pole.

Nikdo naj ne pričakuje, da se ga bo iskalo na domu, temveč naj povpraša kjer mu je najbližje in naj odda svoj obol, kakor rečeno v denarju ali blagu (perilo, odeje, obuvale itd.).

Upamo, da se nihče ne odtegne mali žrtvi z znanim izgovorom: sem že dal!

Posiljatve po pošti naj se naslovi na blagajnika: gosp. Jerneja Kopač ali gosp. Antona Koritnik in sicer naj se dostavi vedno na nakaznico, da je poslan denar ali blago za »rdeči križ jugoslovanskih držav.« — Odbor.

V soboto je predaval v Trgovskem domu vseučilišni profesor pl. Šišić o hrvaško-ogrskih odnosih. Predavanje je

bilo vseskozi zanimivo in podučno, ali občinstva to ni bilo toliko, kolikor navadno.

Uspesoblenostni izpiti za ljudskošolske učitelje in učiteljice so pričeli včeraj, in sicer pismeni. Kandidatov in kandidatinj je okoli 100; kakih 20 jih dela delne izpite, drugi cele. Konec tedna prično ustmeni izpiti, ki bodo trajali do srede prihodnjega tedna.

Občni zbor »Slov. Čitalnice« v Gorici se bo vršil 17. novembra t. l. ob 10. uri predp. v društvenih prostorih s sporedom: a) Poročilo odbora in preglednikov; b) volitve; c) slučajnosti.

V slučaju nesklepnosti se vrši pol ure pozneje izredni občni zbor brez ozira na število prisotnih članov.

Poboj med prijatelji. — V nedeljo je bil krasen dan in gorko solnce je zvalilo v prosto naravo tudi dva prijatelja, delavca v Solkanu. Mahnila sta jo iz Solkana proti Rožni dolini. Cel popoldne sta bila skupaj in pila sta in pela. Po 8. uri zvečer sta se vračala zopet v Solkan. Ko dospeta v bližino krčme pri »Bajti«, se sporečeta in beseda je dala besedo tako, da potegne Ivan Grželj (iz Vrtovina) nož iz žepa in rani 3-krat svojega prijatelja Ivana Devetaka z Vrha pri Rubijah. Dve rani mu je zadal v prsi in 1 na levo roko. Ranjenca so prepeljali v bolnišnico, Grželj pa jo je pobrisal. V ponedeljek jutraj pa se je javil oblasti.

Kako je prišlo do tega, je res nekaj čudnega. Oba sta delala skupaj pri g. St. Gomiščku v Solkanu in sta bila najboljša prijatelja. Devetakovo stanje je nevarno, ker ima ranjena pljuča.

Tatovi v Podgorški papirnici. — V noči na soboto 9. t. m. so udrli v pisarno papirnice v Podgorici tatovi, kjer so hoteli prevrtati blagajno. Ali preplašili jih je ponočni čuvaj, da so zbežali. V blagajni je bilo 25.000 K.

Učne podpore za uradniške otroke. V zadnji seji upravnega sveta je »Prvo splošno uradniško društvo avstro-ogrške monarhije« dovolilo take podpore v skupnem znesku K 54.980.—. Zdraviliške podpore se znašale v tekočem letu K 25.000. ustanove za učence do srede oktobra t. l. K 9.000.— in druge podpore K 17.500.— V humanitarne svrhe sploh je bilo od začetka društvenega poslovanja do sedaj izdanih K 3.200.000.—. Kar se tiče teh uspehov, katere je doseglo gori imenovano društvo v humanitarnem oziru, se ne more nobeno drugo samopomočno društvo z enakimi ponašati.

Slike z vojne na Balkanu po originalnih fotografijah in skicah priobčuje »Slov. Ilustrovani Tednik«. Zadnja številka vsebuje prav zanimive slike: Bajonetni naskok Bolgarov v nekem vinogradu na Turke pri Lozengradu; srbska konjica preganja Turke pri Kumanovem; bolgarska carica Eleonora kot načelnica rdečega križa; vrhovni poveljnik bolgarske armade general Savov; zopet doma (gliniv prizor: ranjeni Črnogorec zopet v krogu svojih domačinov); prevoz provijanta; oddelek Srbov s strojnimi puškami; Skander itd. — Priporočamo vsem, da si naroče »Slov. Ilustrovani Tednik«, ki je jako zanimiv. Stane četrtletno le 2 K, na mesec pa samo 70 vinarjev. Posamezne številke se dōbe tudi po tobakarnah po 18 vin.

Domača politika.

V Oseku so »zmagali sijajno« pri občinskih volitvah klerikalci. Sovraštvo po občini sejejo klerikalci. Sedaj poročajo klerikalci, da so bile v oseški občini iz strankarskega sovraštva porezane trte. Bog ve, če je to res, da bi bil kak naprednjak zagrešil kaj takega. Klerikalcem v takih rečeh ni nič verjeti; klerikalci čestokrat sami kaj naredijo, da imajo potem pri rokah očitane naprednjakom. Takih slučajev ne manjka. — Ali moralni krivec razmer, vladajočih v oseški občini, je tudi v Oseku. Če bo zapustil Osek, smo prepričani, da bi se domačini manj sovražili!

V Bovcu imajo »Katoliško politično društvo.« Zborovalo je in storilo razne sklepe. Nekateri so prav dobri, tako na primer: naj se regulacija Soče začne pri Trentu, naj se ustanovi deželni šolski zalog, reči, za katere se mi že dolgo potegujemo; dalje naj se uvede starostno zavzdrževanje, volilni red za deželni zbor in

občine naj se razširi. Vse prav — zahtevali pa so tudi od oblasti, naj poskrbi ljudem kozlov take vrste, ki ne bodo objedali drevja. Malo težka naloga za oblast, pa katero? dobiti take kozle, ki ne bodo objedali drevja.

Narodna obramba.

Delovanje za C. M. družbo na Goriškem. — Od lanske glavne skupščine do danes se je ustanovilo na Goriškem 5 novih podružnic. (Bilje, Krmin, Opatjeselo-Kostanjevica, Podgora in Sovodnje-Rubije). Zadnja še ni začela delovati, a je upanje, da se to kmalu zgodi. Ker pa je število vseh članov na Goriškem naraslo le za 46 (od 2512 na 2558), so nekatere stare podružnice nazadovale. Prihodnjic navedemo vse podružnice, ki so napredovale glede članov. Marsikje bi bilo še mogoče ustanoviti nove podružnice, ako je dobiti najmanj 20 stalnih članov.

Tri nove C. M. podružnice se pripravi v Goriškem, in sicer prva v goriški okolici, druga v Vipavski dolini, tretja pa na Krasu.

DOPISI.

Iz tolminskega okraja.

Iz Tolmina. — Društvo za varstvo zanemarenih otrok za sodni okraj Tolmin bo imelo svoj občni zbor v četrtek den 14. tega meseca ob 4. uri popoldne v sodnih prostorih v Tolminu.

Vsi človekoljubi, ki sočustvujejo za nesrečne, zanemarjene otroke, so vladno vabljeni k udeležbi. — Odbor.

Iz Tolmina. — (Noč ima svojo moč.) Ta pregovor ali izrek slišal sem večkrat od svojih ranjkih starišev. Moji stariši bili so sicer priprosti kmetje a njih modri nauki vtisnili so se mi globoko v dušo. Sicer lepi nauki v šolah mojih katehétov niso toliko učinkovali. Pa pustimo to in obrnimo se k zgornjemu izreku.

Ko sem doma še krave pasel, tolmačili so mi stariši ta izrek, in baje tudi sami verjeli, da so po noči vsakovrstni strahovi, da ob gotovih ponočnih urah vstajajo mrtvi, da se ponoči vedenci krešejo, da cope nice plešejo itd. itd. Od tod: Noč ima svojo moč.

Ko sem odrasel in hodil iz šol domov ob počitnicah, zašel sem v družbo in prišel kedaj pozno v noč domov. Tedaj so pa stariši me svarili in učili, da noč jemlje človeku zdravje, denar iz žepa; da se po noči čez mero popiva. Posledica temu: preroki, prepiri, spopadi, tepeške in celo poboji. Od tod: Noč ima svojo moč.

Zatrđili so mi, da človek, ki noč zgubi, ni drugi dan tako sposoben za delo, da človeka glava boli itd.

Ponočevanje provzroča prepire v družini. Posledica temu slabo gospodarstvo, slabo gospodinjstvo; zanemarjenje in pokvarjenje otrok, revščina in končno premoženje na boben.

Imel sem dobrega prijatelja. Ni imel še 50 let. Obol je nevarno. Obiskal sem ga na smrtni postelji. Milo me je gledal ter se zamolkno glasno rekel: Prijatelj! umreti moram prezgodaj zaradi ponočevanja. Nauk! — — —

Sokolski vestnik.

Sokolov »Martinov večer« v nedeljo je privabil k »jelenju« obilo zabave željnega občinstva. Ves večer je bil animiran in udeležniki zadovoljni. Ugajalo je petje in igranje, manjkalo ni šale, veselja in navdušenja.

Cospodarske vesti.

Slovenci pozor! — Dne 29. novembra 1912 ob 10 in pol uri se pri c. kr. okrajni sodniji v Gorici v sobi št. 7 vrši dražba hiše, v koji se nahaja občeznana Borgežova gostilna. Hiša stoji na zelo lepem prostoru in prometnem kraju v Gorici, v ulici Sv. Antona, je dvanadstropna, ima veliko dvorišče, skladišča in obsežne kleti, ter se v tej hiši nahaja trgovina z mešanim blagom vže blizu 100 let.

V ohranitev slovenske posesti v ogroženem kraju, želeli bi bilo, da se Slovenci v čimvečjem številu vdeležijo te dražbe.

Vsa potrebna pojasnila daje radovoljno Rastlinska destilacija Jelen v Logatcu.

Konjerejsko društvo v Tolminu vabi k občnemu zboru, kateri se bode vršil v nedeljo 17. novembra 1912 v Tolminu ob 2 uri pop. v prostorih hotela »Modrijan«.

Dnevni red: I. Poročilo o dosedanjem delovanju društva. II. Volitev predsednika in pet odbornikov.

Ker je od države in dežele potegniti dovoljenih skupaj štiri tisoč kron in jih vporabiti za nakup plemenskih kobil, se vabi k temu zborovanju vse konjereje in prijatelje konjereje. — Konjerejsko društvo v Tolminu. Predsednik: Martelanc.

Štrajk v knjigotrstvu. — V Lipskem je nastal štrajk v skladiščih in pri komisijonarijih. — To upliva tudi na knjigotrstvo po vsem svetu, kjer imajo stike z nemškimi knjigotrškimi trgovci. Tudi iz naših krajev je vsak dan veliko opravila z Nemčijo. Zato naznanjamo vsem, ki bi kakorkoli naročali knjige iz Nemčije, da so do konca štrajka večje zamude neizogibne.

V Strasoldu v Furlaniji se izroči javnemu prometu brzojavna postaja na telefonski obrat in pri tem uradu postavljena javna govorilnica.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani.

— Sprejme se: 1 knjigovodja, 1 kontorist, 2 potnika, 1 skladiščnik, 10 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 4 pomočniki specerijske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 2 kontoristinji, 8 prodajalk, 8 učencev. — Službe išče: 2 knjigovodja, 2 korespondenta, 3 kontoristi, 5 poslovodij, 4 potniki, 12 skladiščnikov, 27 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki železniške stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 16 pomočnikov specerijske stroke, 21 kontoristinji, 15 blagajničark, 16 prodajalk, 8 učencev, 8 učenk. — Posredovalnica posluje za delodajalce, članе društva, učence in učenke brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Pridelek koruze v Zveznih državah v Ameriki se računa letos končno na 3338 milijonov bushelov, za 200 milijonov več od prve cenitve.

Razne vesti.

I. redni občni zbor slov. akad. društva »Adrije« v Pragi si je izvolil sledeči odbor: predsednik: Fran Marinič, stud. med., podpredsednik: Joahim Ražem, cand. iur., tajnik: Riko Debelak, abit. curs., blagajnik: Darin Pekie, stud. iur., knjižničar: Jože Žerjav, stud. ing., časnikar: Tone Kržičnik, stud. iur., namestnik: Janko Rak, stud. med., preglednik: Drago Leskovšek stud. ing.

Za okrevajoče srbske častnike, ki so bili ranjeni v vojni, je doslej v Dalmaciji in na naši rivieri pripravljen brezplačnih mest z vso oskrbo: V Splitu in v ostali dalmatinski rivieri 40, na Reki, Vołoskem, Opatiji 40; v Novem je dr. Mažuranič ponudil hotel Lišani z 20 sobami, vso oskrbo in zdravniško pomoč.

Dalje na 4 strani.

Kdor hoče imeti pristno angleško blago za obleke, naj se obrne na krojaškega mojstra

Antona Krušič
Gorica

Corso Franc Josip št. 39
ali pa na Tržaški ulici št. 16.

Izdeluje se vsakovrstne obleke od najfinejše vrste do navadne, za vsaki stan in za vsak letni čas.

Uzorci na razpolago.

Specialist za izdelovanje oblek za enoletne prostovoljce.

Občinski svet ljubljanski bo imel 12. t. m. sejo, na katere dnevnem redu je tudi točka: prispevek mestne občine z ranjence v vojna Balkanu.

Grški vojni plen. — Na svojem zmagošnjem pohodu je grška vojska zaplenila mnogo turškega vojnega materiala. Kakor sedaj poročajo iz Aten, se ceni vrednost vojnega plena, ki je padel v roke Grkom od Elasone do Soluna, na 15 milijonov.

Grki so dobili velike množine vojnega materiala, šotorov, vozov, pušk, topov, strojnih pušk, konj, lekarniških stvari; mnogo živeža in krme so dobili po skladiščih. V Kozani pa so našli sedem blagajn, polnih zlatega denarja.

Kakšne vojake imajo Turki, se vidi tudi, ko prihajajo s srbskimi ranjenci v Beligrad. Tako je prišlo te dni več bašibozukov (iregularna vojska, najeti in najbrže nič plačani), ki niso imeli niti opank. Termometer je kazal 0,2 C, ali ti reveži so bosonogi, raztrgani, šli po zamrznjenih blatnih ulicah. Videti so bili siromašni, ampak tudi zverinsko divji.

Solun šteje 120.000 prebivalcev. Od teh jih je 60.000 Židov, 25.000 Turkov, 14.000 Grkov, 11.000 Slovanov, 3.000 Francozov.

Promet v solunski luki je vrlo velik ter se računa letno na 25 milijonov. Uvažja se sladkor, kava, petrolej, svilen tkovina, koža, papir itd.; izvažja pa pred vsem žito, tobak, opij, volne, kože, rude. S Solunom trži največ Avstro-Ogrska in Angleška.

Zgodovina Soluna, ki je doživel toliko prememb, je jako burna. Thesalonike mesto je nastalo leta 315 pred Kristom ter je ščitilo glasovito vojno cesto via Egnatia, ki je šla proti Bizancu na vzhod in na zapad do Benetk. Pozneje so Solun osvojili Turki, sedaj prehaja v roke kristjanov.

Slovanski Jug za Balkan. — V Zagrebu so nabrali za trpeče balkanske brate do sobote znesek K 47.258'92. v Trstu K 36.918, v Splitu 30.000, v Dubrovniku 26.000, v Ljubljani 21.000, na Reki in Sušaku 16.484, v Osijeku 14.259, v Zadru 14.440 K.

Avijatiki nad Skadrom. — V Bar v Črnogoro so prišli štirje avijatiki francoski trije srbski in dva angleška. Ti hočejo napraviti vzlete nad Skader.

150.000 Arabcev pride pomagat. — V Carigradu sanjajo o tem, da tekom osmih dni pride ubogim tako že tepenim Turkom na pomoč nič več in nič manj kot 150.000 Arabcev.

Kolera se je pojavila v Carigradu, in sicer so se v družinah, ki so prišle iz Sibirije, pripetili trije slučajni kolere. Neki avstrijski železniški uradnik je umrl.

Velika železniška nesreča se je pripetila na sibirski železnici. Vlak je skočil s tira. Ubiti so trije delavci, ranjenih je nad 20.

V Benetkah je bila izvršena dne 3. avgusta t. l. velika tatvina na dragoceno stari v škodo grofu Antonini-Ceresa. Policija v Trstu je prišla te dni dva mlada človeka, ki sta osumljena, da bi bila izvršila omenjeno tatvino.

Moža svoje hčere je zadavil v Beli Redji pri Volšperku posestnik Ivan Roncker v hudem domačem prepiru.

Cesarjev zajtrk ukraden. — Dne 8. t. m. je bil kuhar našega cesarja, ki, kakor znano, zelo zgodaj zajtrkuje neprijetno presenečen. Cesar zajtrkuje čaj, gnat in mrzlo pečenko. Dvorni kuhar je spravil v shrambo prejšnji večer pečenko, a ko je prišel po njo, da jo cesarju servira, je ni bilo več. Seveda je takoj preskrbel drug zajtrk in uvedli so strogo preiskavo, ki je dognala, da je ukradel cesarjev zajtrk dimnikar, ki so ga prijeli, ko je pravkar cesarju namenjeno pečenko jedel. Cesar je 8. t. m. bival v Budimpešti.

Padel z vlaka. — Ivan Hartman, konduktor južne železnice, je padel z vlaka med Brežicami in Zagrebom, in sicer pri postaji Dobovo. Zlomljeno ima jedno nogo.

Kako je včasih turški sultan napovedal vojno.

Sultan Muhamed IV. je bil napovedal vojno avstrijskemu cesarju Leopoldu I. s tem-le oklicem:

»Po milosti Boga, ki prebiva na nebu, mi Mola Muhamed, proslavljeni in povsod močni cesar Babilonije in Judeje, Vshoda in Zapada, kralj vseh pozemskih in nebeskih kraljev, veliki kralj svete Arabije in Mavretanije, s slavo ovenčani kralj razpetega Boga nevernikov, rečemo Tebi, cesar rimski, Tebi, kralj Poljski, in tako tudi vsem tvojim podanikom, da hočemo z vojno poplaviti tvojo deželico, pa zato vodimo s seboj trimajst kraljev z milijonom in tristo tisoči vojakov pešcev in konjenikov ter hočemo s to vojsko, o kateri Ti in Tvoji podaniki niti slutili niste, pod kopiti streti tvoje deželice in podvreči jih pod meč in ogenj.

Pred vsem Ti naročamo, da naš počakaš v Svoji prestolnici na Dunaju, da Ti moremo odsekati glavo. Isto stori tudi ti, poljski kralj.

Mi bodemo Tebe in vse Tvoje podanike ugonobili in storiti hočemo to, da izgine z zemlje najodurnejši božji stvar: glaver.

Najhujšim mukam izročimo malo in veliko in uničimo vse z najkrutejšo smrtjo. Tvoje malo kraljestvo Ti hočem odvzeti in vse prebivalstvo spraviti s sveta. Tebe in kralja Poljakov obdržim pri življenju toliko časa, da se uveriš, da sem storil vse, kar sem rekel.

To ti podajem v razmišljanje.

Tako ošabno je govoril turški sultan leta 1682. In kaj se je zgodilo? Poljski kralj Jan Sobieski je strl to ogromno sultanovo armado in sultanova ošabnost je bila poteptana od »gjavrov«.

V letu 1912 pa podijo Balkanci turško nesnago iz Evrope.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič).
Zalaga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorje«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsejal se računa za vsako besedo 3 vin.
Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike.
Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delih (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Lovska psica. pristne istrske pasme brankinja, bele barve, 3 leta stara, je na prodaj. Jamči se, da izvrstno sledi vsaki divjačini kakor tudi da jo dolgo časa zasleduje. — Natančneje se poizve pri g. Ad. Ivančiču, trgovcu v Kanalu. 457-1

Deutsche perfecte Köchin. 28 Jahre alt sucht Stelle für Restaurant oder Hôtel; als Wirtschafterin zu einzelem Herrn. Geht auch auswäts. 455-1

Krojaška delavnica

Franca Simčič
se nahaja
v Gorici, na Kornu šte. 6
(nasproti Turkovve brivnice).
Priporoča se za obila naročila. — Izdelek ličen, cene zmerne. 444-7

Naravno vino staro in novo,
belo in črno
== po 52 vin. liter. ==

Naravno žganje po K 140.
Pošilja se tudi po pošti v zavojih od 5 litrov.
Gorica, Via Teatro 20. Vidmar.

Glavna zaloga
Palma podpetnikov
A. Drufvka
Gorica, Raštelj 3.
Zaloga usnja.

Mihalj Turk
priporoča svojo
brivnico.
Gorica, na Kornu 6.

Slovenska mesnica

v Gorici,
ulica Trst: Kraljev 16
(Via Teatrale 16) Gorica
Največja izbira mesa, tele-tine in svinjine, kjer vsa dobijo se vedno sveže in doma pripravljene.
Cene zmerne, priprava, postrežba uljudna. — Na željo se dostavlja doma in na delo.
Za obilne naročila se lahko priporoča udani
424-21

Dražbeni oklic.

Dne 14. novembra 1912 se bode na prostovoljni dražbi prodajalo vse v konkurzno maso trgovca Arturo Avanzini in v Gorici spadajoče modno blago, pletenine itd. v cenilni vrednosti 46.618 K, vse skupaj najboljšemu ponudniku.

Dražba se bode vršila med 4. in 5 uro popoldne v prodajalnih prostorih Corso Verdi št. 39.

Do takratne pismene in pa ustmene ponudbe na dražbi se sprejemajo, ki jih podpisane upravitelja konkurzne mase le proti polovični 1.00% varščini.

Pojasnjuje, da je upravitelj konkurzne mase A. Avanzini, dr. Dragoletta Treca, odvetnik v Gorici.

Novosti Dopolni 1912 Novosti
D. R. G. M. šte. 526081.

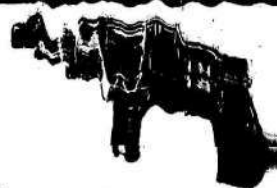
Novobitne šaljive razglednice,

ki se jih da dobiti v vseh delih. Vsaka razglednica ima svoj dovtip. Nedosegljivo, humorno, zanimivo in enostavno. Vsaka, tudi najmanjša pošiljatev je izbrana in vsaka razglednica v zavijku.

Le mi imamo prodajajo. Iščete se prodajalci.
10 originalnih razglednic po 10 v. — K 1-
25 komajlov — K 1-
50 — K 1-
100 — K 3-
Po: vsake 100 v. — K 3-
V plačilo se pošilja po vsaki 100 v. sveta.
Habighorst & Co.
Bochum i. W. — Nemčija.
Poštni predal št. 149.
S. 449-1, P. 149-93

»Goriška ljudska posojilnica«

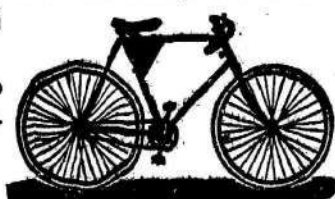
Republika Slovenija z omejenim jamstvom.
(V lastni hiši, Goriška ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 78.
Zalaga posojilnice št. 837.315.
Dne 28. aprila 1912. se je določilo:
1. Posojila se oddajajo po 4 1/2%. Stalne večje vloge z enoletno dobo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica.
2. Posojila se oddajajo po 6%.
3. Posojila se oddajajo po 6%.
4. Posojila se oddajajo po 6%.
5. Posojila se oddajajo po 6%.
6. Posojila se oddajajo po 6%.
7. Posojila se oddajajo po 6%.
8. Posojila se oddajajo po 6%.
9. Posojila se oddajajo po 6%.
10. Posojila se oddajajo po 6%.

Kupite samo dvokolesa »Alfena«, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Sivani stroji Original Victoria so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno delo in so najtrpežnejše (vezenje). Stroj je tako zgrajen, da je jako trpežen.

Puške, karabine, samokopice in vse v to stroko se oddajajo in prejemajo se dobi po toliko, kolikor je vrednost pri trdnosti.

Kerševani & Čuk

Gorica, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.